

การศึกษาความสามารถในการประดิษฐ์ทำรำ เรื่อง ศิลปะการแสดงอาเซียน ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

A Study of Ability to Create the Art of Dancing Fortune Tithed ASEAN Show of Grade 8 Students by Using the Project-Based Learning

จารุวรรณ สนิทรัมย์^{1)*} และ ปรีณ ทนชัยบุตร²⁾

Jaruwan Sanitrum^{1)*} and Prin Tanunchaibutra²⁾

¹⁾ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Khon Kaen University.

²⁾ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Asst. Prof., Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Khon Kaen University.

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาความสามารถในการประดิษฐ์ทำรำ เรื่องศิลปะการแสดงอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ให้มีนักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 มีความสามารถในการประดิษฐ์ทำรำอยู่ในระดับดีขึ้นไป และ 2) ศึกษาความสามารถในการจัดทำโครงงาน เรื่อง ศิลปะการแสดงอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ให้มีนักเรียนร้อยละ 70 มีความสามารถในการจัดทำโครงงานร้อยละ 70 ขึ้นไป กลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชานาฏศิลป์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 จำนวน 21 คน รูปแบบการวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental Design) รูปแบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว มีการวัดผลหลังเรียน (One shot case study) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท คือ 1) เครื่องมือในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน จำนวน 7 แผน รวมทั้งสิ้น 14 ชั่วโมง และ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการทดลอง ได้แก่ แบบประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ทำรำ และแบบประเมินโครงงาน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

* Corresponding author. Tel.: Mobile +66 (0)8-5005-4428

Email address: ploykaew_sexy@hotmail.com

ผลจากการวิจัยพบว่า

1. ด้านความสามารถในการประดิษฐ์ท่ารำ เรื่อง ศิลปะการแสดงอาเซียน นักเรียนจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 90.47 มีความสามารถในการประดิษฐ์ท่ารำอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 76.90 ของคะแนนเต็ม ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. ด้านความสามารถในการจัดทำโครงการ เรื่อง ศิลปะการแสดงอาเซียน นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 24.38 ของคะแนนเต็ม คิดเป็นร้อยละ 87.07 และมีนักเรียนจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 95.23 ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 70

คำสำคัญ : การประดิษฐ์ท่ารำ ศิลปะการแสดง การแสดงอาเซียน โครงการ

Abstract

The purposes of this research included 1) to study Grade 11 students' abilities to create the dancing patterns on the topic of "ASEAN Arts of Performances" after students had been taught by the Project Learning design, which allowed at least 70% of students to receive at least "good" level for their abilities to create the dancing patterns and 2) to study the ability of the project. on the topic of "ASEAN Arts of Performances" of Grade 11 students taught by Project Learning design, leading at least 70% students to receive at least 70% of scores on performance of dancing patterns. The target group consists of 21 students, studying in the dancing subject in the 2nd semester of 2014 academic year, of Khon Kaen Wittayayon School. The research was in the pre-experimental design, requiring one shot case study. The research instrument consisted of 1) the empirical instruments: 7 lesson plans, each of which focused on Project Learning designs 14 hours for the entire plans and 2) empirical assessing instrument: the printed form for evaluating students'abilities to create the dancing pattern, and the printed form for evaluating the students'projects. The data analysis was processed by the average, the stand deviation, and the percentage.

The finding could be summarized as followed:

1. For the students'abilities to create the dancing patterns on the topic of "ASEAN Arts of Performances", of 21 students, 90.47% students were able to create the dancing pattern in the "good" level. This was calculated into 76.90% of the full score, regarded as passing the specified criteria.
2. For the students'abilities of the project. the dancing patterns on the topic of "ASEAN Arts of Performances", This was calculated into 24.38 % of the full score or 87.07 % and 20 students can scored over 70 percent or 95.23%, regarded as passing the specified criteria.

Keywords : Create The Art Of Dance, The Art Of Dance. The Art Of ASEAN Show, The Project-Based Learning

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งได้เข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมประเพณีและการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างต่อเนื่อง การพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าไม่ว่าด้านใดก็ตาม สิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการเป็นสิ่งแรกคือการพัฒนาคุณภาพของประชากร ดังนั้น ญุณหลักสำคัญที่จะเข้าไปสู่การเสริมสร้างคุณภาพของประชากรคือการศึกษา เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ [1] อีกทั้งการศึกษายังเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองตลอดช่วงชีวิต ประเทศไทยมีประชากรที่มีการศึกษาสูง ย่อมมีความหวังในการพัฒนาประเทศอย่างมีสันติ ให้เจริญก้าวหน้า สามารถแข่งขันกับนานาประเทศและเข้าสู่ความเป็นประเทศแห่งสากล [1] “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง กาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และมาตราที่ 22 กล่าวถึงการจัดการศึกษาไว้ว่า “นักเรียนทุกคน มีความสามารถในการเรียนรู้ พัฒนาการตนเองได้ตามธรรมชาติ เติบโตตามศักยภาพ และถือว่านักเรียนสำคัญที่สุด” มาตราที่ 23 กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับศิลปะ วัฒนธรรม และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข” และมาตราที่ 24 กล่าวว่า “จัดกระบวนการ เรียนรู้ที่มีเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ จดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็นและทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง” [1]

ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเน้นการยกระดับคุณภาพนักเรียน คือ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้เติบโตตามศักยภาพ

โดยมุ่งหวังให้นักเรียนได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรพร้อมกับเป้าหมายของอาเซียน (ASEAN) โดยกำหนดเป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งให้นักเรียนเกิดสมรรถนะสำคัญได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการแก้ปัญหาเป็น และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี [2] โดยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กล่าวถึงแนวการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาว่าสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดความตระหนักเห็นความสำคัญมีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน และมีทักษะพร้อมที่เข้าสู่วรรณกลุ่มเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนโดยสามารถจัดการเรียนรู้ได้หลายลักษณะ โดยมีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้สถานศึกษาทุกแห่ง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาถือเป็นแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้อาเซียนให้เป็นเรื่องสำคัญที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนของเด็กไทยในปี 2558 [8] ประเทศอาเซียนทุกประเทศให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะเพื่อให้ประเทศมีพัฒนาการทางเศรษฐกิจที่ก้าวหน้ามากขึ้น โดยให้ความสำคัญกับบทบาทของการศึกษาในการขจัดความยากจนและการก้าวพ้นจากความด้อยพัฒนาทางเศรษฐกิจและมุ่งหวังให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการยกระดับศักยภาพการแข่งขันของประเทศในระดับสากล โดยมีแนวโน้มที่สำคัญ 2 ประการ คือ การขยายการศึกษาให้ทั่วถึงและการยกระดับคุณภาพของการศึกษา ทั้งนี้ รายงานการวิจัยได้ชี้ให้เห็นถึงจุดเด่นและจุดร่วมที่สำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศในกลุ่มอาเซียนและแนวทางการร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาความเข้มแข็งทางการศึกษาของประเทศในกลุ่มอาเซียน

ประชาคมอาเซียนประกอบด้วย 3 เสาหลักได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคม

และวัฒนธรรมอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เป็นเสาที่แบ่งความหลากหลายของวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นภาษา การแต่งกาย การแสดงนาฏศิลป์ดนตรี และประเพณี โดยสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของประชาคมอาเซียน ทั้งนี้การเสริมสร้างความตระหนัก และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้ประชาชนมีความรู้ และความเข้าใจทั้งวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง และวัฒนธรรมร่วมของภูมิภาค รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรมที่หลากหลายของอาเซียน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการรวมตัวอย่างเข้มแข็งของอาเซียนต่อไปในอนาคต [6]

การแสดงนาฏศิลป์ไทยมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันกับประเทศอาเซียนหลายประเทศ มาช้านานแล้ว เพียงแต่ช่วงเวลานี้ที่ทุกประเทศต่างไปให้ความสำคัญกับกระแสตะวันตกหรือสากล และรับอิทธิพลร่วมสมัยแม้แต่ ศิลปะไทย ดนตรีไทย และนาฏศิลป์ไทย ก็มีลักษณะร่วมสมัยกับตะวันตกเพิ่มขึ้น ซึ่งหากย้อนมองอดีตจะเห็นได้ว่าการแสดงของไทยหลายชุดที่แสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์ และมีกลิ่นไอของอาเซียนมาช้านานแล้วเพียงแต่ขาดความต่อเนื่องในการร่วมมือ สนับสนุนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ตัวอย่างเช่น ระบุว่าพม่า – ไทย อธิษฐาน เป็นการแสดงอันหมายถึงมิตรภาพของทั้งสองชาติที่รักและร่วมใจกันประหนึ่งพี่น้องร่วมครรรักษ์กันมาและพร้อมใจกันร่วมอธิษฐานว่าจะรักใคร่มีไมตรีต่อกันตราบนานับพันปี [3]

การจัดเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และสามารถพัฒนานักเรียนให้คิดเป็นทำเป็นและแก้ไขปัญหาได้นั้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ แบบโครงงาน ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เริ่มจากการให้นักเรียนเลือกหรือกำหนดชื่อโครงงานที่จะศึกษาด้วยตนเอง ตามความสนใจ การจัดทำโครงงาน การวางแผน การดำเนินงาน การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การดำเนินงานของโครงงานตามแผนที่วางไว้ รวมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลการเขียนรายงานผลโครงงาน และนำเสนอผลของโครงงาน [9] การจัดการเรียนรู้

ดังกล่าวสอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งขณะที่นักเรียน ทำโครงงาน นักเรียนจะเกิดการพัฒนาทักษะที่จำเป็นของศตวรรษที่ 21 ซึ่งหลายทักษะเป็นที่ต้องการของผู้ว่าจ้างในตลาดแรงงาน เช่น ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ทำการตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ มีความคิดริเริ่ม แก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนได้ จัดการกับตนเองได้ สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ [5] การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นสิ่งที่นักเรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้เกิดการเรียนรู้ดังกล่าวได้ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้และช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถพัฒนาการเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้ดี [10] ที่ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ความจำขณะทำงานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานและนักเรียนที่ได้รับการสอนปกติมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยที่นักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมีค่าเฉลี่ยเวลาตอบสนองเร็วกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ และผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานส่งผลให้นักเรียนมีสมาธิอย่างต่อเนื่องดีขึ้น นอกจากนี้การที่นำโครงงานไปสอนในห้องเรียนจะเป็นการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน นักเรียนและครูจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนสามารถพัฒนาความคิดของตนได้ สามารถลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆได้ สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเป็นกระบวนการ เห็นคุณค่าในตนเอง และครูผู้สอนคอยแนะนำนักเรียนอย่างใกล้ชิดรวมทั้งเป็นการกระตุ้นการสอนของครู [4] การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ เพราะนาฏศิลป์ เป็นกลุ่มวิชาที่จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญเป็นการฝึกทักษะการคิด

การวัดประเมินผลตามสภาพจริงของนักเรียน อีกทั้งกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ [2]

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเรื่อง ศิลปะการแสดงอาเซียน เพื่อให้นักเรียนสามารถประดิษฐ์ทำได้อย่างถูกต้อง และเป็นการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการผสมผสานทำรำและประดิษฐ์ทำรำขึ้นมาใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียน ที่สามารถยอมรับในความหลากหลายของวัฒนธรรม และความแตกต่างในศาสนา แม้ว่าจะเป็นการแสดงในชนชาติใด แต่ก็สามารถปฏิบัติทำรำได้ ทำให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างอิสระ มีความมั่นใจและกล้าแสดงออก และยังทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำเอาศิลปะการแสดงอาเซียนมาใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อศึกษาความสามารถในการประดิษฐ์ทำรำ และศึกษาความสามารถในการจัดทำโครงงานตามเกณฑ์ที่กำหนด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสามารถในการประดิษฐ์ทำรำเรื่องศิลปะการแสดงอาเซียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ให้นักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 มีความสามารถในการประดิษฐ์ทำรำ อยู่ในระดับดีขึ้นไป

เพื่อศึกษาความสามารถในการจัดทำโครงงานเรื่องศิลปะการแสดงอาเซียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ให้นักเรียนร้อยละ 70 มีความสามารถในการทำโครงงานร้อยละ 70 ขึ้นไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประดิษฐ์ทำรำ หมายถึง นักเรียนสามารถประดิษฐ์ทำรำโดยสร้างสรรค์ทำรำนั้น ๆ ขึ้นมาใหม่ได้ด้วยตนเอง ซึ่งทำทำที่นักเรียนประดิษฐ์จะต้องสอดคล้องกับจังหวะเพลง ดนตรีทำนอง โดยที่นักเรียนประดิษฐ์ทำรำของการแสดงในกลุ่มประเทศอาเซียนที่นักเรียนสนใจ

2. ความสามารถในการประดิษฐ์ทำรำ หมายถึง คะแนนความสามารถในการประดิษฐ์ทำรำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 วัดได้จากแบบประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ทำรำ

3. ความสามารถในการทำโครงงาน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำโครงงาน เรื่องศิลปะการแสดงอาเซียนโดยกำหนดเกณฑ์ประเมินความสามารถในการทำโครงงานไว้ 3 ด้านดังนี้ คือ 1. ด้านเนื้อหา 2. ด้านการดำเนินการ 3. ด้านการนำเสนอโครงงาน

4. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองเป็นขั้นตอนมีการวางแผนการทำงานอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ มุ่งให้นักเรียนคิดเป็นและแก้ปัญหาเป็น ซึ่งจะสามารถหาคำตอบได้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้คอยกระตุ้นแนะและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดเป็นกระบวนการทำงานที่นักเรียนทำด้วยตนเองตามจุดประสงค์ที่กำหนด แล้วเสนองาน ต่อครูผู้สอนโดยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในรายวิชานาฏศิลป์นี้มี 4 ขั้นตอนดังนี้ คือ ขั้นที่ 1 ขั้นตอนการเสนอแนะปัญหา ขั้นที่ 2 ขั้นตอนการวางแผน ขั้นที่ 3 ขั้นตอนการลงมือปฏิบัติตามแผน และขั้นที่ 4 ขั้นตอนการประเมินผล

5. ศิลปะการแสดงอาเซียน หมายถึง ศิลปะการแสดงทางด้านนาฏศิลป์ เป็นการปฏิบัติทำรำซึ่งในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนจะจำแนกออกเป็น 3 วัฒนธรรมหลักตามลักษณะที่ตั้ง ซึ่งสะท้อนวิถีชีวิตวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย 1. กลุ่มวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง ได้แก่ ไทย ลาว เขมร พม่า

และเวียดนาม 2. กลุ่มวัฒนธรรมมาเลเซีย อินโดนีเซีย บรูไนดารุสซาลาม และสิงคโปร์ 3. กลุ่มวัฒนธรรมฟิลิปปินส์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **กลุ่มเป้าหมาย** คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้องเรียนที่ 2/4 ที่เรียนวิชาศิลปะ 4 (นาฏศิลป์) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 จำนวน 21 คน

2. **รูปแบบการวิจัย** การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental Design) เป็นรูปแบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว มีการวัดผลหลังเรียน (One shot case study)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน รายวิชา ศ22102 ศิลปะ 4 (นาฏศิลป์) ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องการสร้างโครงงานการประดิษฐ์ทำรำตามความสนใจ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 แผ่น 14 ชั่วโมง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล การทดลอง ได้แก่ แบบประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ทำรำ และแบบประเมินโครงงาน

4. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

4.1 ติดต่อประสานงานกับโรงเรียน โดยผ่านผู้บริหารและฝ่ายวิชาการโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 โดยนำหนังสือขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ปฐมนิเทศชี้แจงให้กับนักเรียนทราบในเรื่องต่อไปนี

4.2.1 รูปแบบและแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

4.2.2 บทบาทของครูและนักเรียนขณะทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

4.2.3 รายละเอียดเนื้อหาของบทเรียน

4.2.4 แนวทางในการวัดและประเมินผล

4.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยให้นักเรียนทดสอบความสามารถในการประดิษฐ์ทำรำด้วยการปฏิบัติทำรำและนำเสนอโครงงานที่นักเรียนสนใจ แล้วนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์แปลผล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนความสามารถในการประดิษฐ์ทำรำ วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละของแบบประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ทำรำ แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด คือ กำหนดให้นักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 มีความสามารถในการประดิษฐ์ทำรำอยู่ในระดับดีขึ้นไป

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนความสามารถในการจัดทำโครงงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละของแบบประเมินความสามารถในการจัดทำโครงงาน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด คือ กำหนดให้นักเรียนร้อยละ 70 มีความสามารถในการทำโครงงานร้อยละ 70 ขึ้นไป

สรุปและอภิปรายผล

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 นักเรียนจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 90.47 มีความสามารถในการประดิษฐ์ ทำรำเรื่อง ศิลปะการแสดงอาเซียน อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 76.90 ของคะแนนเต็ม ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด

1.2 นักเรียนมีความสามารถในการทำโครงงานคะแนนเฉลี่ย 24.38 ของคะแนนเต็ม คิดเป็นร้อยละ 87.07 และมีนักเรียนจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 95.23 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 70

2. การอภิปรายผล

2.1 ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการประดิษฐ์ทำร่ำ

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถประดิษฐ์ทำร่ำได้ด้วยตนเอง เป็นการนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงาน นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าทำร่ำได้ด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายซึ่งทำให้นักเรียนเกิดประสบการณ์โดยตรง และได้ลงมือประดิษฐ์ทำร่ำด้วยตนเอง นักเรียนจะเกิดความสุขและสนุกสนานในการเรียนรู้ ทำให้ไม่เกิดความน่าเบื่อ สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นได้ ซึ่งจากการประดิษฐ์ทำร่ำที่นักเรียนได้ทำงานเป็นกลุ่มทำให้นักเรียนทุกคนมีการวางแผนการทำงานกลุ่มได้เป็นอย่างดี สามารถคิดและออกแบบทำร่ำได้อย่างสร้างสรรค์ มีการแสดงออกถึงทำร่ำที่หลากหลาย อีกทั้งนักเรียนยังสามารถปฏิบัติทำร่ำได้อ่อนช้อยสวยงาม มีบุคลิกท่าทางที่สวยงามและปฏิบัติทำร่ำด้วยความตั้งใจมีความกล้าแสดงออกมากขึ้น นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในการประดิษฐ์ทำร่ำจะทำให้ให้นักเรียนทำงานอย่างเห็นอกเห็นใจกันมากขึ้น สามารถมีความคิดสร้างสรรค์และมีจินตนาการมากขึ้น ทำให้นักเรียนเป็นคนกล้าแสดงออก ยอมรับการฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น และสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี

2.2 ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการจัดทำโครงงาน ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำโครงงานที่นักเรียนสร้างขึ้นตามความสนใจหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทั้ง 7 แผนการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานสามารถส่งผลให้นักเรียนประดิษฐ์ทำร่ำได้อย่างสร้างสรรค์และผ่านเกณฑ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยสะท้อนผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินโครงงาน 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านการดำเนินการและด้านนำเสนอโครงงาน เมื่อพิจารณาจากขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานทั้ง 4 ขั้นตอน พบว่า

ขั้นตอนที่ 1 การเสนอแนะปัญหา นักเรียนส่วนใหญ่สามารถคิดหัวข้อโครงงานได้ทุกกลุ่ม โดยสังเกตจากการโต้ตอบและการสนทนาในเรื่องที่ครูสอน เมื่อครูยกตัวอย่างเรื่องโครงงานขึ้นมาและให้นักเรียนช่วยคิดหัวข้อ นักเรียนทุกคนสามารถคิดหัวข้อได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น ครูผู้สอนจะคอยแนะนำช่วยเหลือนักเรียนให้นักเรียนเลือกหาหัวข้ออย่างใกล้ชิด

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน นักเรียนส่วนใหญ่สามารถกำหนดการวางแผนการทำงานได้เป็นอย่างดี มีการพูดคุยให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งสังเกตได้จากการที่นักเรียนแต่ละกลุ่มออกไปนำเสนอเค้าโครงย่อของโครงงานหน้าชั้นเรียน นักเรียนทุกคนสามารถนำเสนอได้อย่างชัดเจน เมื่อครูตั้งคำถามถึงการวางแผนการทำงานว่าเป็นอย่างไร นักเรียนก็สามารถอธิบายการวางแผนการทำงานดังกล่าวได้อย่างชัดเจน แต่จะมีนักเรียนในกลุ่มบางคนที่ไม่สามารถตอบคำถามข้อสงสัยของครูผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียนได้ แต่สมาชิกในกลุ่มก็ช่วยกันตอบคำถามเหล่านั้นจนสามารถตอบคำถามได้สำเร็จ และช่วยให้ทุกคนในกลุ่มเข้าใจในการของตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 การลงมือปฏิบัติตามแผน นักเรียนสามารถนำเสนอโครงงานได้เป็นอย่างดีทุกกลุ่ม โดยสังเกตจากการนำเสนอโครงงานหน้าชั้นเรียน นักเรียนสามารถอธิบายและนำเสนอสิ่งที่ตัวเองจัดทำขึ้น สามารถปฏิบัติทำร่ำจากการประดิษฐ์ทำร่ำด้วยความคิดสร้างสรรค์ของตนเองได้อย่างมั่นใจ และมีความกล้าแสดงออกไม่เขินอาย ซึ่งในขั้นตอนนี้ นักเรียนได้ลงมือในการประดิษฐ์ทำร่ำเป็นกลุ่ม นักเรียนมีการช่วยเหลือ ยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน มีการใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ จนสามารถทำโครงงานได้สำเร็จ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล นักเรียนสามารถนำเสนอได้อย่างราบรื่น นำเสนองานให้ผู้อื่นฟังได้อย่างเข้าใจและชัดเจน จากการสังเกตการนำเสนอโครงงานจะเห็นได้ว่านักเรียนมีความมั่นใจและภูมิใจ

ในผลงานของตนเอง อีกทั้งเมื่อนักเรียนนำเสนอผลงานการประดิษฐ์ทำร่ำของกลุ่มตนเอง นักเรียนก็สามารถนำเสนองานได้เป็นอย่างดี

จากการสังเกตกิจกรรมการจัดทำโครงงานของนักเรียน จะเห็นได้ว่าการดำเนินการจัดกิจกรรมแต่ละขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในแต่ละกลุ่มต้องใช้เวลามากกว่าการเรียนรู้ในแต่ละชั่วโมง ดังนั้นผู้วิจัยได้มอบหมายให้นักเรียนได้วางแผนปฏิบัติกิจกรรมนอกเวลา ทั้งการจัดทำโครงงานการประดิษฐ์ ทำร่ำและการฝึกปฏิบัติทำร่ำ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้หลากหลายและจัดทำโครงงานให้สำเร็จตามเวลาที่กำหนดให้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ทำร่ำของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ ทางโรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

1.2 การจัดการเรียนรู้ แบบโครงงาน ควรมีครูผู้ช่วยสอนด้วย เนื่องจากกิจกรรมบางขั้นตอน เช่นในการปฏิบัติกิจกรรมนาฏศิลป์ ครูเพียง 1 คน ไม่สามารถดูแลและสังเกตพฤติกรรมของได้อย่างทั่วถึง หากมีครูผู้ช่วยก็จะสามารถสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนได้โดยละเอียดมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบโครงงานควบคู่กับรูปแบบการสอนอื่นๆ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์นำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น และให้นักเรียนได้รับการฝึกฝน และเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ในสาระอื่นๆ ได้แก่ สาระดนตรี สาระทัศนศิลป์ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อให้เกิดการจัดเรียนรู้ที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย.
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- [3] วรพรรณ กิรานนท์. (2555). สายสัมพันธ์นาฏศิลป์ไทย – อาเซียน. สืบค้นเมื่อ 5 ตุลาคม 2556. จาก http://dusithost.dusit.ac.th/~varapan_kee/pdf/Thai-Asian%20Dance.pdf
- [4] วัฒนา มัคคสมัน. (2551). การสอนแบบโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [5] วิจารย์ พานิช (2554). ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21. พิมพ์ครั้งที่ 1. สำนักพิมพ์openworlds.
- [6] สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม. มรดกวัฒนธรรมอาเซียน. ม.ม.ป. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2556 จาก <http://province.m-culture.go.th/lampang/file55/ASEAN/p.pdf>
- [7] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2549). การวิจัยเปรียบเทียบการปฏิรูปการศึกษาของประเทศในกลุ่มอาเซียน. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- [8] สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554) แนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ระดับมัธยมศึกษา. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

- [9] สิทธิพล อัจฉินทร์,ธีรชัย เนตรณอมศักดิ์.
(2554). การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็น
ฐานในรายวิชาการพัฒนาหลักสูตรสำหรับ
นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 5 ปี. วารสาร
วิจัย มข. เมษายน - มิถุนายน. 1(1) : 1-16
- [10] เสทียน วิภะโคณ. (2553). ความจำเป็นทำงาน
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่4 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้
โครงการเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.